

Przedmiotowe Ocenianie z języka polskiego

**(zakres podstawowy , zakres
rozszerzony)**

I Podstawa prawna

1. Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2015.843).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. poz. 977 oraz z 2014r. poz. 803).
4. Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Turku – Rozdział VI § 35 – Zasady Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania.
5. Program nauczania. (IV etap edukacyjny)

Przedmiotowe ocenianie z języka polskiego zostało opracowane przez zespół nauczycieli języka polskiego

II Cele Przedmiotowego Oceniania

1. Aby kryteria oceniania były powszechnie znanymi, zrozumiałymi, rzetelnymi, trafnymi, jawnymi, obiektywnymi i akceptowanymi celami naszego PO czynimy:

- wspieranie kariery ucznia
- gromadzenie informacji, rozpoznawanie i upowszechnianie poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych
- spowodowanie świadomego udziału wszystkich zainteresowanych w procesie oceniania,
- umożliwienie nauczycielom języka polskiego doskonalenia organizacji i metod pracy
- wdrażanie ucznia do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny,
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) bieżącej informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ich dzieci (podopiecznych),

- sprecyzowanie kryteriów oceny z języka polskiego.
- systematyczne dokumentowanie postępów w nauce,
- ukierunkowanie samodzielnej pracy oraz doskonalenie metod uczenia się

2. Realizacji celów stojących przed PO służyć będzie przestrzeganie następujących zasad :

- zasada jawności wymagań edukacyjnych oraz dokumentacji ewaluacyjnej osiągnięć uczniów,
- zasada elastyczności wymagająca różnicowania oczekiwań wobec ucznia,
- zasada systematyczności, polegająca na ewaluacji osiągnięć uczniów oraz gromadzeniu informacji o ich osiągnięciach,
- zasada zgodności wymagań nauczycielskich ze standardami wymagań edukacyjnych oraz ze standardami wymagań egzaminacyjnych,
- zasada kryterialności. czyli stosowanie jawnych kryteriów i jakościowych norm wymagań,
- zasada różnorodności w stosowaniu różnorodnych form aktywności ucznia podlegających ocenie,
- zasada komunikatywności .czyli komentarz towarzyszący ocenie i uwzględniający pierwszeństwo informacji pozytywnej nad ujawnieniem braków.

3. Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

III USTALENIA SZCZEGÓŁOWE (Ustawa o Systemie Oświaty)

Art. 44b. 1. Ocenianiu podlegają:

- 1) osiągnięcia edukacyjne ucznia;
- 2) zachowanie ucznia.

3. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do:

- 1) wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania;

2) wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania - w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.

5. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego, które ma na celu:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
- 3) udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- 5) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia;
- 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

6. Ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje:

- 1) formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych, ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3;
- 2) ustalanie kryteriów oceniania zachowania;
- 3) ustalanie ocen bieżących i śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3, a także śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
- 4) przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych, o których mowa w art. 16 ust. 11, art. 20zh ust. 3 i 3a, art. 44k ust. 2 i 3 oraz art. 66 ust. 1b;
- 5) ustalanie rocznych, ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3, oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
- 6) ustalanie warunków i trybu otrzymania wyższych niż przewidywane rocznych, ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
- 7) ustalanie warunków i sposobu przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców, uczniów o:

- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych, a w szkole policealnej - semestralnych, ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej, a w szkole policealnej - semestralnej, oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.

Art. 44c. 1. Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

2. Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne, o których mowa w art. 44b ust. 8 pkt 1, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w przypadkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 44zb.

Art. 44e. 1. Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny:

- 1) bieżące;
- 2) klasyfikacyjne:
 - a) śródroczne i roczne,
 - b) końcowe.

2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców. ucznia.

3. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.

4. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom

Art. 44f. 1. Uczeń podlega klasyfikacji:

- 1) śródrocznej i rocznej,
- 2) końcowej.

2. Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się co najmniej raz w ciągu roku szkolnego, w terminie określonym w statucie szkoły.

3. Klasyfikacja roczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w danym roku szkolnym oraz

ustaleniu rocznych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania

7. W przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym klasyfikacji śródrocznej i rocznej dokonuje się z uwzględnieniem ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, o którym mowa w art. 71b ust. 1b.

IV Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych

Na języku polskim ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- prace klasowe, testy literackie,
- sprawdziany gramatyczne,
- kartkówki (15-minutowe z trzech ostatnich lekcji),
- odpowiedzi ustne,
- aktywność na lekcji,
- praca w grupie i praca indywidualna na lekcji,
- zadania dodatkowe, np. prace długoterminowe, projekty,
- prace domowe,
- próbne egzaminy,
- badanie umiejętności i wiadomości,
- sprawdziany ze znajomości lektur przewidzianych programem
- badanie wyników nauczania w klasach I i II

a) przy ocenianiu sprawdzianów i prac klasowych w zakresie wiadomości oraz umiejętności na poziomie podstawowym i rozszerzonym stosuje się procentowy przelicznik:

ocena % uzyskanych punktów

celujący 96%-100%

bardzo dobry 95-86%

dobry 85-71%

dostateczny 70-51%

dopuszczający 50-40%

niedostateczny 39-0%

Otrzymane oceny mają różną skalę wartości:

I. Prace klasowe, testy, sprawdziany.

II. Egzaminy próbne, badanie wyników, kartkówki, odpowiedzi ustne, praca na lekcji.

III. Prace długoterminowe, zadania domowe, prezentacje ustne, aktywność, praca w grupach, recytacje.

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów:

- oceny osiągnięć uczniów są na bieżąco odnotowane w dzienniku lekcyjnym, nauczyciel gromadzi wszystkie prace kontrolne, które na życzenie są każdorazowo udostępniane do wglądu uczniowi i jego rodzicom.

V Kryteria oceniania

Na **ocenę dopuszczającą** uczeń potrafi:

- przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła,
- przyporządkować autorowi/autorom tytuły utworów literackich wskazanych w podstawie programowej, utworom zaś głównych bohaterów,
- określić przybliżone ramy chronologiczne epoki literackiej,
- objaśnić znaczenie nazw epok literackich,
- odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki i dramatyczny,
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich,
- nazwać najważniejsze hasła programowe, prądy umysłowe i filozoficzne oraz kierunki artystyczne omawianych epok; wskazać ich cechy, - wskazać w dziełach literackich wymienionych w podstawie programowej realizację poszczególnych haseł i prądów,
- streścić główne wątki utworów wskazanych w podstawie programowej,
- scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej,
- rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich danych epok,
- zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu takie jak: podmiot, adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony posługując się podstawową terminologią teoretycznoliteracką,
- określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej,
- wskazać w tekście literackim najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu,
- objaśnić istotę intencji komunikacyjnej,

- rozpoznać intencję komunikacyjną wyrażoną wprost w tekście nieliterackim (w wypowiedziach potocznych),
- sformułować najważniejsze zasady etykiety językowej,
- odtworzyć informacje sformułowane wprost,
- odtworzyć sens fragmentów (zdań, grup zdań, akapitów),
- wyodrębnić główną myśl całego tekstu,
- posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie,
- wypowiadać się na zadany temat w sposób świadczący o zrozumieniu tematu,
- wybrać teksty literackie służące realizacji wybranego tematu,
- odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich,
- samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy,
- zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań klasowych i domowych przewidzianych przez nauczyciela. (Uczeń dysponuje wiedzą i umiejętnościami w zakresie podstawy programowej, ale robi to w sposób bierny – przy rozwiązywaniu problemów potrzebuje on pomocy nauczyciela.)

Na **ocenę dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz :

- wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich,
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi,
- rozpoznać cechy charakterystyczne epoki literackiej,
- zinterpretować metaforyczne tytuły i podtytuły utworów,
- opisać motywy i tematy literackie odwołując się do omówionych utworów, np.: miłość, natura, wędrówka (pielgrzymka), tęsknota za ojczyzną, relacje człowieka z Bogiem, bunt, koncepcja odzyskania niepodległości, obraz i ocena polskiego społeczeństwa (charakterystyka klas społecznych), rewolucja,
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach literackich,
- wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst biograficzny lub historyczny),
- określi tematykę wszystkich omawianych utworów literackich,
- określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym,
- wskazać kilka charakterystycznych cech języka wybranej grupy językowej (np. młodzieży), dostrzegając jego swoistość w stosunku do odmiany ogólnej,
- rozpoznać w wypowiedziach bohaterów literackich intencję

Komunikacyjną wyrażoną wprost oraz nie wprost,

- sformułować tezę tekstu lub fragmenty tekstu,
- podać argumenty na rzecz tezy,
- odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy,
- rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami tekstu),
- oddzielić informacje od opinii,
- wskazać przyczynę i skutki,
- formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu,
- posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej,
- posługiwać się ogólnie poprawną polszczyzną (fleksja, leksyka, frazeologia, składnia),
- zabrać głos w dyskusji,
- wykonać bez pomocy nauczyciela większość zadań na zajęciach. (Uczeń dysponuje minimalną wiedzą oraz umiejętnościami zawartymi w podstawie programowej i potrafi je poprawnie wykorzystywać

Na **ocenę dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną a ponadto potrafi:

- wskazać związki między literaturą a historią, kulturą, sztuką i filozofią omawianych epok,
 - wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) omawianych epok i ich dzieła,
 - porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w danych epokach literackich,
 - rozpoznać fonetyczne, leksykalne, składniowe i semantyczne środki artystycznego wyrazu w tekstach literackich oraz określić ich funkcje,
 - wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
 - określić przynależność utworu lirycznego do określonego typu liryki,
 - scharakteryzować program ideowy i artystyczny poszczególnych epok
- Oceń postawy bohaterów literackich,
- rozpoznać i nazwać sposób argumentacji zastosowany w dyskusji,
 - wskazać najważniejsze cechy, zarówno leksykalne jak i składniowe, tekstów publicystycznych, potocznych i naukowych (popularnonaukowych),
 - rozpoznać i określić typ nadawcy i adresata tekstu,
 - rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu,
 - nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście,

- wskazać cechy gatunkowe tekstu,
- selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu,
- posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką o raz językoznawczą,
- sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu,
- podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu),
- posługiwać się poprawną polszczyzną(w zakresie fleksji, leksyki, frazeologii, składni),
- przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji,
- zająć i uzasadnić swoje stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu, lub wiedzy o epoce,
- aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.(Uczeń opanował większość wiedzy oraz umiejętności zawartych w podstawie programowej w sposób poprawny się nimi posługuje)

Na **ocenę bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto potrafi:

- omówić przemiany gatunkowe,
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich,
- porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w różnych tekstach literackich,
- zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym),
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką
- rozpoznawać przenośne znaczenia (metaforyczne, symboliczne, paraboliczne, alegoryczne),
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny,
- rozpoznać elementy różnych wzorców stylistycznych,
- określić funkcje środków poetyckich w kreowaniu świata w tekście literackim,
- zastosować wszelkie wymienione wyżej umiejętności w zakresie analizy tekstów naukowych i filozoficznych,

- podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu,
- skutecznie unikać szablonów i schematów językowych,
- posługiwać się słownictwem i bogata składnią,
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.(Uczeń opanował w pełni wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i sprawnie, poprawnie oraz kreatywnie się nimi posługuje.)

Na ocenę **celująca** uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą a ponadto:

- posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,
- swobodnie posługuje się zdobytymi do tej pory wiadomościami,
- dba o samodzielny i twórczy rozwój swoich uzdolnień lub osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach.

- Kryteria oceniania prac pisemnych:

a) celujący:

- materiał literacki wykraczający poza podstawę programową,
- celna selekcja materiału,
- śmiałość, samodzielność myślenia świadcząca o dużej sprawności intelektualnej,
- wykazanie się znajomością kontekstów kulturowych,
- sprawność merytoryczna,
- oryginalna kompozycja pracy, funkcjonowanie podporządkowana założeniom zadania,
- umiejętne wplatanie cytatów,
- estetyka układu zewnętrznego uwidoczniła w akapitach
- pismo czytelne,
- styl jasny, barwny, swobodny, funkcjonalny, indywidualny o walorach literackich,
- wysoka sprawność językowa,
- poprawność gramatyczna, składniowa oraz świadome posługiwanie się interpunkcją
- bogactwo słownictwa,

- świadome i trafne stosowanie terminów,

b) bardzo dobry:

- pogłębiona interpretacja właściwie dobranych utworów, samodzielność sądów,
- dojrzałość interpretacji i spojrzenia,
- trafne ujęcie tematu, logiczny wywód
- poprawność merytoryczna,
- przemyślana kompozycja,
- spójność logiczna, przejrzystość,
- umiejętne wplatanie cytatów,
- estetyka układu zewnętrznego uwidoczniiona w akapitach
- pismo czytelne,
- styl jasny, funkcjonalny, swobodny,
- wysoka sprawność językowa,
- trafne stosowanie terminów,
- bogactwo słownictwa,
- poprawność gramatyczna, składniowa, ortograficzna oraz interpunkcyjna,

c) dobry:

- właściwy wybór materiału literackiego,
- właściwy komentarz,
- odwoływanie się do tekstów przy formułowaniu sądów,
- samodzielność wnioskowania,
- poprawne ujęcie tematu, logiczny wywód,
- poprawność merytoryczna,
- poprawna kompozycja, estetyka uwidoczniiona w akapitach,
- właściwe proporcje między poszczególnymi częściami pracy
- umiejętne wplatanie cytatów,
- praca czytelna, przejrzysta,
- styl poprawny,
- sprawność językowa,
- właściwa składnia z zastosowaniem poprawnej interpunkcji

d) dostateczny:

- sporządzanie plany wypowiedzi,
- właściwy dobór materiału literackiego,
- dopuszczalne uproszczenia,
- odwoływanie się do tekstów przy formułowaniu sądów,
- poprawne ujęcie tematu dopuszczające drobne błędy rzeczowe,

- dopuszczalna niespójność pewnych fragmentów pracy przy zachowaniu myśli przewodniej,
- praca czytelna,
- zastosowanie czytelnego podziału akapitowego, styl poprawny,
- sprawność językowa,
- nieliczne błędy składniowe i interpunkcyjne, dopuszczalne nieliczne błędy ortograficzne,

e) dopuszczający:

dobór materiału literackiego właściwy, ale ubogi komentarz,

- dobór materiału przynajmniej częściowo zgodny z tematem,
 - sądy stereotypowe z odwołaniem się do tekstów literackich
- dopuszczalne błędy rzeczowe,
- pismo nieutrudniające zrozumienia tekstu,
 - streszczenie utworów zamiast analizy i interpretacji,
 - błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami prac, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub/i zakończenia),
 - błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne
- komunikatywny język

f) niedostateczny: praca nie spełnia powyższych kryteriów

Nauczyciel jest zobowiązany do sprawdzenia kartkówek w ciągu tygodnia, sprawdzianów w ciągu 2 tygodni, natomiast prac klasowych w ciągu 3 tygodni

- Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej:

a) celujący: pełna, niezbędna i erudycyjna odpowiedź zawierająca treści poza programowe, dalsze wymogi –jak na ocenę bardzo dobrą,

b) bardzo dobry: pełna, bezbłędna odpowiedź pod względem merytorycznym, trójdzielna kompozycja wypowiedzi, dojrzałość sądów, pod względem językowym wypowiedź swobodna, sprawna językowo i z bogatym słownictwem,

c) dobry: odpowiedź poprawna i spójna logicznie, dopuszczalne usterki merytoryczne, widoczna próba samodzielnego formułowania wniosków i ocen, styl poprawny, dopasowany do sytuacji danej wypowiedzi, dopuszczalne drobne błędy językowe,

d) dostateczny: powierzchowna odpowiedź, dopuszczalne nieliczne błędy rzeczowe, dopuszczalne zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi, odtwórcze myślenie i wnioskowanie, styl ogólnie poprawny, błędy językowe, dopuszczalna pomoc nauczyciela,

e) dopuszczający: nieporadne formułowanie odpowiedzi, brak spójności, chaotyczność błędy językowe, ubogie słownictwo przy zachowaniu komunikatywności języka wypowiedzi

f) niedostateczny: wypowiedź nie spełnia danych kryteriów

- Formy sprawdzania wiadomości uczniów:

a) formy odpowiedzi ustnej:

- co najmniej 1 ocena w semestrze z zakresu programu nauczania o charakterze prezentacji,
- różne formy aktywności (np. referat, twórczość samodzielna, udział w dyskusji lekcyjnej)
- odpowiedź z lektury,

b) formy odpowiedzi pisemnej:

- 2 prace pisemne typu maturalnego w semestrze,
- co najmniej 2 sprawdziany z zakresu historii literatury, teorii literatury lub nauki o języku
- co najmniej jedna praca domowa w dowolnej formie
- kartkówki

VI Prawa i obowiązki ucznia

- poprawić każdą niezadowolającą ocenę ze sprawdzianu jeden raz , w ciągu 2 tygodni po oddaniu sprawdzianu.
- w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej uczeń może na najbliższej lekcji pisać sprawdzian z wcześniej ustalonego działu, a w przypadku dłuższej

nieobecności spowodowanej chorobą, pisze sprawdzian w terminie ustalonym z nauczycielem.

- uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na I semestr, pisze sprawdzian zaliczeniowy

- uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji raz w ciągu semestru, wyłączając zapowiedziane sprawdziany i kartkówki.

- jeżeli uczeń nie zgadza się z propozycją oceny na koniec semestru lub na koniec roku, może pisać sprawdzian z materiału wskazanego przez nauczyciela.

- nieobecność ucznia na lekcji zobowiązuje go do uzupełnienia materiału we własnym zakresie.

- na każdej lekcji nauczyciel ma prawo sprawdzić i ocenić pracę domową.

- uczeń jest zobowiązany przygotować się do lekcji z 3 ostatnich tematów

- korzystanie przez ucznia w czasie prac pisemnych sprawdzianów, kartkówek i innych form sprawdzania wiedzy z niedozwolonych pomocy stanowi podstawę do wystawienia oceny niedostatecznej

- kartkówki nie podlegają poprawie

VII Wymagania edukacyjne (zakres podstawowy i rozszerzony)

PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU JEZYK POLSKI

IV etap edukacyjny

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej

Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<i>I Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</i>	
I. Czytanie i słuchanie. Uczeń:	
<p>1) odczytuje sens całego tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie, odróżnia znaczenie realne i etymologiczne) oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; potrafi objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości</p> <p>2) rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł felieton, reportaż), politycznych (przemówienie) i popularnonaukowych; wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomości, komentarz; odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; (przemówienie) i popularnonaukowych; wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomości komentarz; odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte;</p> <p>3) rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu;</p> <p>4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu dane go tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i ich funkcje w tekście</p> <p>5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia;</p> <p>6) rozróżnia w dialogu odpowiedzi właściwe i unikowe,</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) czyta utwory stanowiące konteksty dla tekstów kultury poznawanych w szkole,</p> <p>2) twórczo wykorzystuje wypowiedzi krytycznoliterackie i teoretycznoliterackie (np. recenzja, szkic, artykuł, esej);</p> <p>3) porównuje tekst linearny i hipertekst rozumiany jako wypowiedź nieciągła, nieliniowa, stanowiąca system powiązanych segmentów tekstowych, łączonych dowolnie przez użytkownika języka w każdorazowym akcie odbioru;</p> <p>4) rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi – wskazuje zastosowane w niej sposoby osiągnięcia przejrzystości i sugestywności,</p> <p>5) rozpoznaje mechanizmy nowomowy charakterystyczne dla systemów totalitarnych,</p>

<p>7) rozpoznaje w wypowiedzi ironię, objaśnia jej mechanizm i funkcję,</p> <p>8) rozpoznaje pytania podchwytliwe i sugerujące odpowiedź,</p> <p>9) rozpoznaje manipulację językową w tekstach reklamowych, w języku polityków i dziennikarzy,</p>	
<p style="text-align: center;">2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń</p> <p>:</p>	
<p>1) szuka literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień; selekcjo nuje według wskazanych kryteriów (w zasobach bibliotecznych korzysta zarówno z tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu)</p> <p>2) korzysta ze słowników i leksykonów, w tym słowników etymologicznych i symboli;</p> <p>3) tworzy przedmiotowe bazy danych zawierające informacje zdobywane w toku nauki;</p> <p>4) sporządza opis bibliograficzny książki i artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) samodzielnie wybiera do lektury teksty, stosując różne kryteria wyboru, które potrafi uzasadnić;</p> <p>2) adiustuje tekst na poziomie elementarnym</p>
<p style="text-align: center;">3. Świadomość językowa. Uczeń</p> <p>:</p>	

<p>1) analizuje i definiuje (w razie potrzeby z pomocą słowników) znaczenia słów;</p> <p>2) zna pojęcia znaku i systemu znaków; uzasadnia, że język jest systemem znaków; rozróżnia znaki werbalne i niewerbalne, ma świadomość ich różnych funkcji i sposobów interpretacji;</p> <p>3) zna pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe (nadawca, odbiorca, kod, komunikat, kontekst), dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (np. różnice między tradycyjną komunikacją ustną lub pisaną a komunikacją przez Internet);</p> <p>4) rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną)</p> <p>5) wskazuje w czytanych tekstach i analizuje przykłady od mian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny;</p> <p>6) rozpoznaje w czytanych tekstach oraz wypowiedziach mówionych stylizację, rozróżnia jej rodzaje (archaizację, dialektyzację, kolokwializację) i określa funkcje;</p> <p>7) rozróżnia pojęcia błędu językowego i za mierzony innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi; rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;</p> <p>8) odróżnia słownictwo neutralne od emocjonalnego i wartościującego, oficjalne od swobodnego.</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) rozróżnia i omawia na wybranych przykładach funkcje języka poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (tworzenie wypowiedzi i stosowanie języka w aktach komunikacji) oraz społeczną (jednoczenie grupy i budowanie tożsamości zbiorowej – regionalnej, środowiskowej, narodowej);</p> <p>2) dostrzega związek języka z obrazem świata;</p> <p>3) rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka polskiego, które świadczą o jego przynależności do rodziny języków słowiańskich; sytuuje polszczyznę na tle innych języków używanych w Europie;</p> <p>4) postrzega styl potoczny jako centrum systemu stylowego polszczyzny, od którego odróżniają się inne style: artystyczny, naukowy, urzędowy, publicystyczny.</p>
<p><i>II Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.</i></p>	

1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń:	
<p>1) prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki;</p> <p>2) określa problematykę utworu;</p> <p>3) rozpoznaje konwencję literacką (stałe pojawianie się danego literackiego rozwiązania w obrębie pewnego historycznie określonego zbioru utworów).</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.</p>

2. Analiza. Uczeń:	
<p>1) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje (poznane wcześniej, a ponadto: oksymorony, synekdochy, hiperbole, elipsy, paralelizmy) oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii) i określa ich funkcje;</p> <p>2) dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki (średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, współczesność)</p> <p>3) analizując teksty dawne, dostrzega różnice językowe (fonetyczne, leksykalne) wynikające ze zmian historycznych;</p> <p>4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja);</p> <p>5) porównuje utwory literackie</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu (estetycznym, etycznym i poznawczym);</p> <p>2) dostrzega przemiany konwencji i praktykę ich łączenia (synkretizm konwencji i gatunków);</p> <p>3) rozpoznaje aluzje literackie i symbole kulturowe (np. biblijne, romantyczne) oraz ich funkcję ideową i kompozycyjną a także znaki tradycji, np. antycznej, judaistycznej, chrześcijańskiej, staropolskiej;</p> <p>4) dostrzega w czytanych utworach: parodię, parafrazę i trawestację wskazuje ich wzorce tekstowe;</p> <p>5) rozpoznaje i charakteryzuje styl utworu, np. wiersza renesansowego, barokowego, klasycystycznego, romantycznego.</p>

lub ich fragmenty (dostrzega cechy wspólne i różne)	
3. Interpretacja. Uczeń:	
<p>1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (np. słowa-kлючe, wyznaczniki kompozycji);</p> <p>2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne);</p> <p>3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich;</p> <p>4) odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) dostrzega i komentuje estetyczne wartości utworu literackiego;</p> <p>2) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;</p> <p>3) w interpretacji eseju i felietonu wykorzystuje wiedzę o ich cechach gatunkowych;</p> <p>4) konfrontuje tekst literacki z innymi tekstami kultury np. plastycznymi, teatralnymi, filmowymi.</p>
4. Wartości i wartościowanie. Uczeń:	
<p>1) dostrzega związek języka z wartościami, rozumie, że język podlega wartościowaniu, (np. język jasny, prosty, zrozumiały, obrazowy, piękny), jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości (utrwalonych w znaczeniach nazw wartości, takich jak: dobro, prawda, piękno; wiara, nadzieja, miłość; wolność równość braterstwo; Bóg, honor, ojczyzna; solidarność, niepodległość, tolerancja);</p> <p>2) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne;</p> <p>3) dostrzega w świecie konflikty wartości (np. równości i wolności, sprawiedliwości i miłosierdzia) oraz rozumie źródła tych konfliktów</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) wskazuje różne sposoby wyrażania wartościowań w tekstach</p>

<i>III Tworzenie wypowiedzi.</i>	
1. Mówienie i pisanie. Uczeń:	
<p>1) tworzy dłuższy tekst pisany lub mówiony (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo);</p> <p>3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>4) publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność głosu)</p> <p>5) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; wystrzega się nieuczciwych zabiegów erystycznych;</p> <p>6) opracowuje redakcyjnie własny tekst (dokonuje uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminuje</p>	<p>spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) tworzy wypowiedzi ze świadomością ich funkcji sprawczej;</p> <p>2) ocenia własną kompetencję językową (po prawność gramatyczną i słownikową) oraz kompetencję komunikacyjną (stosowność i skuteczność wypowiedzenia się).</p>

przypadkową nie jednoznaczność wypowiedzi, sporządza przypisy); 7) wykonuje różne działania na tekście cudzym (np. streszcza, parafrazuje, sporządza	
2. Świadomość językowa. Uczeń:	
1) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych (na tym etapie rozwijanym i koncentrującym się przede wszystkim wokół tematów: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość; kultura, cywilizacja, polityka).	spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.

VIII Uwagi końcowe

Przedmiotowe Ocenianie z języka polskiego podlega ewaluacji po klasyfikacji końcoworocznej.

Ewaluacja obejmuje nauczycieli, uczniów i rodziców. Celem ewaluacji jest doskonalenie systemu i elementów oceniania tak, aby zapewnić optymalny poziom realizacji wszystkich zadań oceniania wewnątrzszkolnego.

